

УДК 323+327,5

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-20-27>

Світлана Матвієнків
ORCID 0000-0002-7719-7791

Яніна Пучко
ORCID: 0009-0002-2164-449X

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВИМІРІ: ВИКЛИКИ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ

У статті розкрито основні виклики у сфері інформаційної безпеки України в контексті сучасного етапу війни з російською федерацією. Визначено, що основними викликами в інформаційному просторі держави є питання забезпечення комунікації з певними категоріями населення та доступ до достовірних, перевірених джерел. Подано рекомендації та пропозиції щодо подолання актуальних викликів у сфері інформаційної безпеки, спрямовані на зміцнення суспільної довіри й ефективність інформаційної політики. Розглянуто такі основні способи подолання наявних викликів та загроз, як розвиток медіаграмотності населення, активізація боротьби з кібернетичними атаками й фейками, удосконалення законодавчої бази, підтримка незалежних медіа, а також підвищення якості контенту офіційних джерел інформації. Проаналізовано зміст ключових документів, що регулюють забезпечення інформаційної безпеки з моменту початку війни. Установлено, що особливе місце у сфері інформаційної безпеки посідають офіційні медіа, які повинні бути джерелом правдивої інформації для громадян. У цьому контексті питання довіри до офіційних медіа є важливим, оскільки це безпосередньо впливає на рівень інформаційної стійкості суспільства. Особливу увагу приділено статистичному аналізу довіри населення до такого медіа, як національний телемарафон «Єдині новини». Проаналізовано погляди громадян щодо ролі цього інформаційного ресурсу у формуванні суспільної стійкості, протидії фейкам та забезпеченні об'єктивної інформації про ситуацію в країні. Зазначено, що, попри загалом високий рівень довіри до національного телемарафону, є думки про нього як про монополізований інформаційний ресурс та виникає потреба в переформатуванні системи роботи телемарафону.

Ключові слова: інформаційна війна, інформаційний простір, дезінформація, інформаційна безпека, війна, медіа.

Вступ. Актуальність дослідження зумовлена загрозами та небезпеками в інформаційній сфері, спричиненими використанням російською федерацією методів та технік інформаційної війни. Повномасштабне вторгнення 2022 року ускладнило деякі процеси війни, особливо послабило інформаційну безпеку України. З огляду на це Україна змушена модернізувати свою систему інформаційної безпеки відповідно до актуальних викликів та загроз. У сучасному інформаційному суспільстві основне місце посідає інформація. Зокрема, важливу роль у сучасних процесах поширення інформації відіграють медіа. Активне поширення в інформаційному просторі дезінформації росією з метою впливу на суспільну свідомість створило ризики та загрози для діяльності засобів масової комунікації. Крім того, спостерігається зниження рівня довіри українського суспільства до офіційних масмедіа та використання соціальних мереж як основного джерела отримання інформації. За таких умов необхідні зміни у сфері інформаційної безпеки, її адаптація до сучасних викликів та розвиток інформаційної стійкості проти дезінформаційних кампаній.

Мета статті – проаналізувати сучасні виклики у сфері інформаційної безпеки перед Україною в умовах російсько-української війни, з'ясувати особливостей функціонування масмедіа

через довіру населення до офіційних ЗМІ та аналіз шляхів подолання викликів у сфері інформаційної безпеки й зміцнення інформаційної стійкості держави.

Матеріал і методи дослідження. У процесі наукового дослідження використано методи аналізу та синтезу, абстрагування і конкретизації.

Виклад основного матеріалу. Поширене використання інформаційних технологій та ресурсів для виконання завдань і розв'язання проблем сучасності, удосконалення інформаційної інфраструктури та масштабна інформатизація суспільства стали звичними процесами, що характеризують життя людства ХХ–ХХІ століть. Ці явища вплинули на всі сфери людської діяльності, зокрема й на війни та воєнні конфлікти цього періоду. Захист життєво важливих інтересів суспільства та держави в інформаційному просторі, інформаційний розвиток і протидія реальним та потенційним загрозам в інформаційній сфері стали ключовими завданнями в стратегії забезпечення національної безпеки, що відображає її обороноздатність. Такі зміни на етапі цивілізаційного розвитку як зумовили прогрес суспільного розвитку й створення інноваційних технологій, так і стали причинами виникнення дестабілізаційних процесів та кризових явищ, що змінило місце й роль інформаційної безпеки держави та створило потребу в удосконаленні механізмів її забезпечення, розвитку стратегії протидії кіберзагрозам і захисту інформаційної інфраструктури.

Поняття «інформаційна війна» набуло більш конкретного значення та стало поширеним, особливо в 1980-х роках як один з основних інструментів у війнах четвертого покоління. До цих війн належать воєнні конфлікти кінця ХХ століття, у яких потужною зброєю є інформація, а можливості мережі інтернет, медіаресурсів та новітніх технологій є основними інструментами боротьби, що застосовують противники. Ці інструменти дають змогу людям дистанціюватися від місця збройного конфлікту та брати участь у війні через застосування та проведення психологічних і маніпулятивних операцій, кібератак, дезінформаційних кампаній, поширення фейків і пропаганд та інших методів впливу на суспільну свідомість [13].

Саме такі риси та методи військового протистояння притаманні російсько-українській війні. Ще у 2014 році російська федерація активно використовувала методи інформаційної війни, висвітлюючи через медіа події в Україні як «громадянську війну», дезінформуючи та маніпулюючи медіапростором, кібернетичні атаки на системи і служби інфраструктури України та інші дестабілізаційні методи в інформаційному просторі проти України. Розпочата країною-агресором гібридна війна, або «війна керованого хаосу», до розгортання якої росія формально не визнавала належності, була спрямована на захоплення свідомості громадян за допомогою всіх доступних видів зброї – від безпілотників та бойової техніки до повідомлень у соціальних мережах [5, с. 38–41].

Для України постала потреба в модернізації інформаційного складника національної безпеки, насамперед українською владою здійснено реформу інформаційного законодавства. Першим нормативно-правовим актом у цій галузі стало рішення РНБО України «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України», затверджене 28 квітня 2014 року. Документ містив указівки для вищих органів виконавчої влади розробити проекти про зміни до законів щодо механізмів протидії інформаційно-психологічному впливу та вжити заходів щодо запобігання кібернетичним загрозам та захисту інформаційних мереж. Автори рішення слушно зазначили, що «останнім часом Російська Федерація поширює недостовірну, неповну, упереджену інформацію про Україну, через що намагається маніпулювати суспільною свідомістю в Україні та за її межами» [8]. Нова Стратегія національної безпеки, затверджена 2015 року указом Президента України, акцентувала на нагальній потребі вдосконалення ефективності сектору безпеки і оборони, модернізації елементів системи національної безпеки України, що зумовлена окупацією російською федерацією територій України. У цій Стратегії стан інформаційної безпеки України, у зв'язку

із загрозами з боку країни-агресора, окреслений як інформаційна війна проти України. До основних негативних факторів, що погіршували загальний стан функціонування компонентів системи інформаційної безпеки віднесено низький рівень медіакультури населення, неадаптовані до сучасних викликів механізми забезпечення захисту інформації з обмеженим доступом та вразливість інформаційних ресурсів держави до кібератак. Ураховуючи вищезазначені загрози, з 2015 року державна політика була зосереджена на протидії підривної діяльності ворога в інформаційному просторі України, захисті основних об'єктів та ресурсів інформаційної інфраструктури, підвищенні рівня медіакультури суспільства шляхом поширення відповідних освітніх програм, а також вчасному виявленні та реагуванні на кібернетичні загрози [10]. З метою моніторингу стану кібербезпеки українського простору та протидії кіберзагрозам, згідно з указом Президента від 7 червня 2016 року почав функціонувати Національний координаційний центр кібербезпеки. Структурно Центр був робочим органом РНБО України, а забезпечення його діяльності покладено на Апарат Ради національної безпеки та оборони. Згаданий орган функціонує в Україні досі та забезпечує стабільну функціональність та стійкість національної системи кібербезпеки, протидіє кіберзагрозам на основі моніторингу та аналізу вразливостей систем, потенційних ризиків для захисту інформаційного простору держави [9]. Упродовж наступних років українською владою, зокрема Радою національної безпеки та оборони – основним органом забезпечення національної безпеки України, ухвалено низку рішень та указів, спрямованих на захист інформаційної сфери України. Очевидно, що політичне керівництво нашої держави усвідомило ймовірну небезпеку та можливі негативні наслідки для системи інформаційної безпеки й ухвалило необхідні рішення на рівні правового забезпечення.

Ескалація російсько-українського конфлікту, спричинена повномасштабним вторгненням у 2022 році, надала війні нових рис, особливо ускладнила процес забезпечення стійкості системи інформаційної безпеки до потенційних загроз з боку противника. З метою протидії російській дезінформації та інформування населення про правдивий перебіг війни політичним керівництвом ухвалено рішення об'єднати провідні загальнонаціональні телеканали на єдиній інформаційній платформі – цілодобовому марафоні «Єдині новини #UАразом». Така ініціатива стала чудовим способом забезпечення населення своєчасною та достовірною інформацією, мінімізації впливу ворожих фейків та пропаганди. Завдяки створенню єдиного медіаканалу вдалося консолідувати суспільство та сприяти підтримці єдиного інформаційного простору, що є особливо важливим в умовах воєнного стану. Проте, порівняно з 2022 роком, відбулося зниження рівня довіри населення до єдиного марафону у 2023 та 2024 роках. Статистичні дані Київського міжнародного інституту соціології підтверджують зниження рівня довіри українців до марафону «Єдині новини» на 33 % станом на лютий 2024 року і становить 36 %, натомість частка тих, хто не довіряє, – 47 %. Ба більше, серед тих, хто становить частку недовіри, найбільше мешканців із західних – 56 % населення – та центральних – 48 % – регіонів України [4].

Навіть серед постійних глядачів телемарафону рівень довіри до нього та впевненість у його необхідності знизилася, порівняно з попередніми роками, у 2024 році. В інфопросторі поширилася думка про те, що телемарафон «Єдині новини» перешкоджає дотриманню свободи слова. У звіті про порушення прав людини в Україні за 2023 рік, підготовленому державним департаментом Сполучених Штатів, зазначалося про телемарафон як повністю контрольований з боку держави медійний канал, що дотримується урядової лінії. Крім того, у звіті згадано, що попри дотримання свободи для преси, урядом заблоковано або накладено санкції на медіа та окремих журналістів, що сприймалися як загроза для національної безпеки нашої держави [14]. Деякі медіа зазнали цього ще в перший рік повномасштабного вторгнення. Телеканали Прямий та 5 канал не отримали пропозиції долучитися до національного марафону, щодо чого зверталися до РНБО, Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, Мінкультури

та інформполітики [1]. Запанувала думка, що така ситуація викликана зв'язком цих телеканалів з колишнім президентом Петром Порошенком. Інша частина медіа була відсторонена від вигідних контрактів на наземне мовлення та потрапила під тиск з боку Офісу президента навесні 2022 року. Упродовж кількох місяців з початку 2024 року в ефір телемарафону «Єдині новини» запрошували здебільшого представники фракції «Слуга народу» [2]. Така ситуація підтверджує думку про телемарафон як інструмент для впливу та контролю політиків, які з'являються в ефірі, та загального урядового контролю над мовленням. Певна небезпека полягає в тому, що навіть поява новин про певні протиборства в медійній сфері між різними ЗМІ може бути використана ворогом під час створення та поширення своїх маніпулятивних наративів.

Необхідно зазначити, що загальні показники довіри до різного роду медіа (радіо, телебачення, газет) дещо знизилися, спостерігається спадна тенденція. За результатами опитування міжнародної організації Internews Network, частка, тих хто довіряв медіа у 2023 році, становить 53 %, що на 5 % нижче показників 2022 року – 58 %. А за результатами проведеного дослідження цієї організації у 2024 році рівень довіри до медіа опустився до 47 %. Така тенденція стосується і певних категорій населення з окупованих територій або територій бойових дій, які стали респондентами цього опитування. Це викликано усвідомленням невідповідності реальності та інформації, що подається в новинах. Дослідження підтвердило, що найнадійнішим джерелом інформації для українців зараз є знайомі, родичі, що перебувають біля територій бойових дій, чи особи, які є свідками подій. У такому разі люди переконані в достовірності наданої інформації [11].

Варто додати, що в українців з'явилося більш чітке усвідомлення негативного впливу інформаційних маніпуляцій та розуміння необхідності розпізнавання та протидії дезінформації. Незважаючи на те що фактична спроможність українців ідентифікувати дезінформацію залишилася на тому ж рівні, що й у попередні роки, зросла кількість українців, які повністю не довіряють інформаційним маніпуляціям з боку російської сторони та використовують такі сервіси перевірки фейкової інформації, як StopFake, «Детектор медіа», «Без брехні» та «По той бік новин» [12]. Як свідчать дані проведених досліджень, уміння розпізнавати фейки та протидіяти дезінформаційним кампаніям на рівні особи, суспільства та держави є одним з викликів для інформаційної безпеки України в сучасних умовах воєнного стану. Певне переформатування «Єдині новини», телемарафону, про який згадувалося вище, є ще одним необхідним кроком для зміцнення інформаційної стійкості держави за даними документа, розробленого експертами на основі зустрічі радника Президента України з питань комунікацій Дмитра Литвина з представниками організацій, які займаються протидією дезінформації та інформаційною безпекою.

Серед проблем та пропозицій щодо посилення інформаційної стійкості України в цьому документі також зазначається про дисбаланс у сприйнятті суспільством інформації із соціальних мереж та професійних медіа. Зараз населення частіше звертається за актуальною інформацією до анонімних телеграм-каналів. Недоліками таких джерел інформації є брак інформації про авторів таких каналів та відсутність примусу щодо дотримання стандартів відповідальності за інформаційне наповнення. Крім того, беручи до уваги можливості штучного інтелекту, такі сумнівні телеграм-канали можуть стати платформою для поширення фейків, що шкідливо вплине на інформаційний простір країни. Щоб розв'язати цю проблемну ситуацію, експерти пропонують забезпечити офіційну реєстрацію поширених у мережі каналів та платформ як онлайн-медіа відповідно до європейських стандартів та знайти альтернативний Telegram-канал комунікації, намагаючись перешкодити витокам інформації.

Також викликами для сфери інформаційної безпеки є: неефективні стратегії комунікації з українцями за кордоном та населенням на окупованих територіях, низький рівень відкритості під час подання інформації органами влади та відсутність належного рівня комунікації з боку

держави як для закордонних аудиторій, так і для громадян України. Експертною спільнотою запропоновано вирішити зазначені проблеми шляхом створення відповідальних за комунікацію органів чи державних спікерів, удосконалити систему подання інформації владними структурами, зробивши її більш прозорою та висвітлюючи теми, що турбують суспільство, знайти способи активно залучити громадянське суспільство до процесів удосконалення комунікації та стійкості інформаційного простору України [3].

Окрему увагу варто приділити проблемі поширення чуток та фейків через соціальні мережі. Facebook, Telegram, Viber, WhatsApp та інші популярні месенджери й соцмережі стали своєрідними майданчиками для ведення інформаційної війни, де правда нерідко змішується з дезінформацією, створюючи сприятливе середовище для маніпуляцій, поширення паніки та формування викривленої картини реальності. Ця проблема пов'язана зі зниженням довіри до офіційних медіа, усвідомленням однобічності подання ними інформації та сприйняттям новин із соціальних мереж як альтернативного, більш правдивого та різностороннього джерела інформації. Додають привабливості таким мережам зручність у користуванні ними, широкий вибір каналів, швидкість отримання інформації, можливість чергувати з інформацією чи відеороликами розважального характеру, що іноді необхідно людям щоб відпочити чи відволіктися [11]. Часто росіяни створюють ботоферми та використовують інтернет-тролінг з метою максимально ефективного поширення фейків. Ці та інші способи дезінформації спрямовані на формування в суспільній свідомості певного бажаного образу – позитивного або негативного. Одним з найдієвіших методів боротьби з фейковою чи перекрученою інформацією під час війни є підвищення медіаграмотності населення, тобто розвитку вміння критично оцінювати та аналізувати побачену, почуту чи прочитану інформацію та діяти в інтересах інформаційної безпеки своєї держави. Медіаграмотність містить такі складники: критичне мислення, навички орієнтації в медіапросторі, аналіз споживання контенту та створення медіапродуктів. Маніпуляція громадською думкою відбувається через вплив на сприйняття за допомогою візуальних образів, складність орієнтування у величезному інформаційному потоці при обмеженості часу на його аналіз, перевантаженість контентом, а також через упереджене сприйняття інформації, яке формується залежністю від окремих джерел медіа [6].

Для подолання проблеми, пов'язаної з розвитком медіанавичок українського населення засобами масової інформації та державними інстанціями, розроблено низку програм та медійних проєктів з інфогігієни й розпізнавання фейків. Прикладом може слугувати проєкт «Як не стати овочем», створений з ініціативи Оксани Мороз. Його транслюють «Телерадіокомпанія «НТК» з м. Коломиї, Івано-Франківське обласне телебачення «Галичина», ТРК «Кабельні телевізійні мережі» з м. Олександрії на Кіровоградщині. Цей проєкт містить цикл програм, на яких ведуча спільно з експертами аналізує, як працює ворожа пропаганда, як штучний інтелект застосовують в інформаційних війнах та які ризики це створює, які методи маніпуляцій використовують, як упроваджують технології розколу українського суспільства, а також як формується й спотворюється інформаційний простір та розглядають багато інших важливих тем. Вінницьке телевізійне агентство «Віта» часто транслює інфографіки «Як розпізнати фейки» у вигляді інформативних вставок. Журналісти тернопільського «Ух-радіо» також реалізували проєкт, у межах якого відбувається обговорення тем, пов'язаних з інформаційною безпекою [7]. Є очевидним, що державні структури, особливо медіа, зацікавлені в підвищенні медіаграмотності населення, що вплине на боротьбу з дезінформацією, саме тому реалізують подібні програми.

Висновки. На основі проведеного дослідження встановлено, що широка інформатизація суспільства, окрім розвитку комунікації та вдосконалення процесів демократизації, зумовила поширення дезінформації, кібератак та маніпуляцій, що змусило держави провести комплексні заходи задля забезпечення інформаційної безпеки та захисту від загроз

інформаційної війни. Використання методів інформаційної війни як одного зі складників гібридної війни російською федерацією змусило Україну переглянути систему інформаційної безпеки, насамперед реформувати правове забезпечення відповідної сфери. Основним органом у сфері забезпечення національної безпеки – Радою національної безпеки та оборони ухвалено низку рішень, що стосувалися вдосконалення системи національної безпеки, створення центру з протидії кібербезпеки, а також затверджено нову Стратегію національної безпеки. На сучасному етапі війни основними викликами для стабільного функціонування інформаційного складника національної безпеки в Україні є протидія дезінформації та кібератакам, прозорість подання інформації органами державної влади, недостатній рівень комунікації з деякими групами українців, потреба в змінах у системі роботи засобів масової інформації, підвищення медіаграмотності населення достатнього для протидії інформаційним загрозам.

Література:

1. Бакаєвич К. Український телемарафон «Єдині новини» під час повномасштабного російського вторгнення: пропаганда, піар чи необхідність?. Інтегровані комунікації. 2024. № 1(17). С. 139–144.
2. Детектор медіа. 5 канал та Прямий звернулися до РНБО і Нацради щодо участі в телемарафоні замість «Медіа Групи Україна». detector.media. URL: <https://detector.media/infospace/article/201111/2022-07-18-5-kanal-ta-pryamyu-zvernulysya-do-rnbo-i-natsrady-shchodo-uchasti-v-telemarafoni-zamist-media-grupy-ukraina/> (дата звернення: 10.02.2025).
3. Детектор медіа. Пропозиції експертів з інформаційної безпеки до внутрішнього Плану перемоги (ДОКУМЕНТ). detector.media. URL: <https://detector.media/infospace/article/234487/2024-11-08-propozytsii-ekspertiv-z-informatsiynoi-bezpeky-do-vnutrishnogo-planu-peremogy-dokument/> (дата звернення: 31.12.2024).
4. Довіра телемарафону «Єдині новини». URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1369&page=1> (дата звернення: 23.12.2024).
5. Лазарович М. Російсько-українська війна (2014-2017 роки) : короткий нарис. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2017. 240 с.
6. Мазуренко Л. І. Інформаційна безпека в умовах російсько-української війни: виклики та загрози. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2022. № 42. С. 50–57.
7. Медіаграмотність в умовах війни: як українські медіа працюють на інформаційний захист – Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення – офіційний вебсайт. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/mediagramotnist-v-umovah-vijny-uak-ukrayinski-media-pratsyuuyut-na-informatsijnij-zahyst/> (дата звернення: 05.01.2025).
8. Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України : Рішення Ради нац. безпеки і оборони України від 28.04.2014 : станом на 1 трав. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-14#Text> (дата звернення: 10.12.2024).
9. Про Національний координаційний центр кібербезпеки : Указ Президента України від 07.06.2016 № 242/2016 : станом на 17 лип. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/242/2016#Text> (дата звернення: 20.12.2024).
10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015 : станом на 16 верес. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#Text> (дата звернення: 20.12.2024).
11. Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р. URL: <https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/Ukrainiski-media-stavlennia-ta-dovira-2023r.pdf> (дата звернення: 24.12.2024).
12. Українські медіа: ставлення та довіра у 2024 році. Укрінформ – актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3919984-ukrainiski-media-stavlenna-ta-dovira-u-2024-roci.html> (дата звернення: 24.12.2024).
13. Учасники проєктів Вікімедіа. Війна четвертого покоління – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Війна_четвертого_покоління (дата звернення: 08.12.2024).

14. 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Ukraine. URL: <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/> (accessed: 03.01.2025).

References:

1. Bakaievych, K. (2024). Ukrainskyi telemarafon «Yedyni novyny» pid chas povnomasshtabnoho rosiiskoho vtorhnennia: propahanda, piar chy neobkhdnist? [Ukrainian telethon “united news” during a full-scale russian invasion: propaganda, PR or necessity?]. *Intehrovani komunikatsii – Integrated communications*, № 1(17), 139–144 [in Ukrainian].
2. Detektor media. 5 kanal ta Priamyi zvernulyisia do RNBO i Natsrady shchodo uchasti v telemarafoni zamist «Media Hrupy Ukraina» [Channel 5 and Pryamiy appealed to the NSDC and the National Council to participate in the telethon instead of “Media Group Ukraine”]. *detector.media – Media detector*. Retrieved from <https://detector.media/infospace/article/201111/2022-07-18-5-kanal-ta-pryamyi-zvernulyisia-do-rnbo-i-natsrady-shchodo-uchasti-v-telemarafoni-zamist-media-grupy-ukraina/> [in Ukrainian].
3. Detektor media. Propozytsii ekspertiv z informatsiinoi bezpeky do vnutrishnoho Planu peremohy (DOKUMENT) [Proposals of information security experts for the internal Victory Plan (DOCUMENT)]. *detector.media – Media detector*. Retrieved from <https://detector.media/infospace/article/234487/2024-11-08-propozytsii-ekspertiv-z-informatsiynoi-bezpeky-do-vnutrishnogo-planu-peremogy-dokument/> [in Ukrainian].
4. Dovira telemarafonu «Yedyni novyny» [Trust of the telethon “Edyni Novyni”]. Retrieved from <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1369&page=1> [in Ukrainian].
5. Lazarovych, M. (2017). Rosiisko-ukrainska viina (2014–2017 roky) : korotkyi narys [Russian-Ukrainian war (2014–2017): a short essay]. Ivano-Frankivsk: Lileia-NV [in Ukrainian].
6. Mazurenko, L. I. (2022). Informatsiina bezpeka v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny: vyklyky ta zahrozy [Information security in the conditions of the Russian-Ukrainian war: challenges and threats]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina – Bulletin of Kharkiv National University named after V. N. Karazin*, 42, 50–57 [in Ukrainian].
7. Mediahramotnist v umovakh viiny: yak ukrainski media pratsiuiut na informatsiinyi zakhyst [Media literacy in the conditions of war: how Ukrainian media works for information protection]. *Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia – National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting*. Retrieved from <https://webportal.nrada.gov.ua/mediagramotnist-v-umovah-viiny-yak-ukrayinski-media-pratsyuyut-na-informatsiynij-zakhyst/> [in Ukrainian].
8. Pro zakhody shchodo vdoskonalennia formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi informatsiinoi bezpeky Ukrainy [On measures to improve the formation and implementation of state policy in the field of information security of Ukraine]. (2014, May 1) *Rishennia Rady nats. bezpeky i oborony Ukrainy vid 28.04.2014 – The decision of the Council of National of Security and Defense of Ukraine dated April 28, 2014*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-14#Text> [in Ukrainian].
9. Pro Natsionalnyi koordynatsiinyi tsentr kiberbezpeky [About the National Cyber Security Coordination Center]. (2021, July 12). *Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 07.06.2016 № 242/2016 – Decree of the President of Ukraine dated June 7, 2016 No. 242/2016*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/242/2016#Text> [in Ukrainian].
10. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnia 2015 roku “Pro Stratehiuu natsionalnoi bezpeky Ukrainy” [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated May 6, 2015 “On the National Security Strategy of Ukraine”]. (2020, September 16). *Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 26.05.2015 № 287/2015 – Decree of the President of Ukraine dated May 26, 2015 No. 287/2015*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#Text> [in Ukrainian].
11. Ukrainski media, stavlennia ta dovira u 2023 r. [Ukrainian media, attitude and trust in 2023]. Retrieved from <https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/Ukrainski-media-stavlennia-ta-dovira-2023r.pdf> [in Ukrainian].
12. Ukrainski media: stavlennia ta dovira u 2024 rotsi [Ukrainian media: attitude and trust in 2024]. *Ukrinform - aktualni novyny Ukrainy ta svitu – Ukrinform – current news of Ukraine and the world*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3919984-ukrainski-media-stavlennia-ta-dovira-u-2024-roci.html> [in Ukrainian].

13. Uchasnyky proektiv Wikimedia. Viina chetvertoho pokolinnia [Wikimedia project participants. The war of the fourth generation]. *Vikipediia – wikipedia*. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Війна_четвертого_покоління [in Ukrainian].

14. 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Ukraine. Retrieved from <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/> [in English].

Svitlana Matviienkiv, Yanina Puchko. The russian-ukrainian war in the information dimension: challenges and how to overcome them

The article reveals the main challenges in the field of information security of Ukraine in the context of the current stage of the war with the Russian Federation. It is determined that the main challenges in the information space of the state are the issues of ensuring communication with certain categories of the population and access to reliable, verified sources. Recommendations and proposals for overcoming current challenges in the field of information security aimed at strengthening public trust and the effectiveness of information policy are presented. The main ways to overcome the existing challenges and threats are considered, such as the development of media literacy, intensification of the fight against cyber attacks and fakes, improvement of the legislative framework, support for independent media, and improvement of the quality of content of official information sources. The article analyses the content of key documents regulating information security since the beginning of the war. It is established that a special place in the field of information security is occupied by the official media, which should be a source of truthful information for citizens. In this context, the issue of trust in the official media is important, as it directly affects the level of information resilience of society. Particular attention is paid to the statistical analysis of public trust in such a media outlet as the national telethon 'United News'. The author analyses the views of citizens on the role of this information resource in shaping social resilience, countering fakes and providing objective information about the situation in the country. It is noted that, despite the generally high level of trust in the national telethon, there are opinions about it as a monopolised information resource and the need to reformat the telethon system.

Key words: information warfare, information space, disinformation, information security, war, mass media.

Інформація про авторів:

Матвієнків Світлана – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Пучко Яніна – здобувачка магістерської освітньої програми 052 – Політологія, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.